

Izhaja 15. vsacega
mesca navadno na $\frac{1}{2}$ poli.

UJVENTI

Velja s poštnino vred
en goldinar za celo leto.

GOSPODAR

Polje, vinograd,
Gora, morje,
Ruda, kupčija
Tebe redé.
VODN.

MESEČNIK
za
kmetijstvo, obrtnijstvo
in druge

Lemež klepaje —
Klepljem naš rod;
S kruhom za duhom
Pót moj in hod.
„U.GOSP.“

deželne zadeve, ter za izobraževanje ljudstva sploh.

Izdaja ga c. k. kmetijska družba goriška.

Naznanilo.

30. tega mesca ob 10. u. dopoldne bo imela c. k. kmetijska družba pomladanski

GLAVNI ZBOR

v Gorici, h kateremu so s tem vsi p. n. družniki povabljeni. Reči, v katerih se bo govorilo so te-le:

1. Bralo se bo sporočilo glavnega odbora, kako je po zadnjem (tominskem) zboru opravila opravljal. — 2. Končni račun (rajtenga) za leto 1863 in preudarek za l. 1864. — 3. Sporočila kmetijskih podružnic o posebnih potrebah in opravilih njihovih. — 4. Sprejemali se bojo novi družniki. — 5. Določi se kraj za prihodnji jesenski glavni zbor. — 6. Preudarjanje in nasveti zastran postavljenja živinskih zdravnikov po vaséh. — 7. Poročilo o „kmetijskih zbornicah“, ali bi bile namreč koristne in primerne. — 8. Potrjenje programa (načrta) slovesnosti, ki se mislijo napraviti, kedar bo (prihodnje leto, 1865) kmetijska družba svojo stoletnico obhajala. — 9. Razni nasveti, če kateri družnik kaj sproži.

Ob enem bodi tukaj naznanjeno, da po družbenih pravilih se tiče načelnikom podružniškim 14 dni pred občnim zborom družnike

svojih podružnic v poseben posvèt sklicati, da se pomenijo o posebnih svojih zadevah in potrebah kmetijskih, da si izberejo svojega namestovavca, ki bo o teh njih zadevah v glavnem zboru poročeval, da nove družnike predložijo, sploh, da sprožijo in nasvetujejo, kar koli bi se jim utegnilo zdeti koristno ali kmetijstvu v obče v prid.

Tako je sklenil glavni odbor v seji od 19. aprila t. l.

V Gorici 20. aprila 1864.

PREDSEDNIK.

Vsakoršne reči zmed kmetov in za kmete.

Spisuje A. Makarović. (Glej l. 1. t. l.)

Nekaj o vremenu.

Premenljivost vremena je tako važna in potrebna, da bi v kratkem, rekel bi, svet poginil, ko bi vreme vedno enako ostalo. Pomisli, kaj bi bilo, ko bi leto za letom debel sneg celo zemljo pokrival; ali, ko bi vedno deževalo, ali vedno toplo solnce pripekalo; ali ko bi bila povsod h hratu večna zima. Kaj ne, ta bi bila žalostna. Kmalo bi morali vsi žeje in lakote pomreti. Glej, kako modro je dobrotljivi Bog za človeka skrbel ukazavši, da naj za solncem dež pride, za zimo pomlad, za pomladjo poletje in po tem jesen nastopi. Ustvaril je ljubo soluce, ki ti zemljo razgreva; brez njega bi ne mogli živeti; dež, ki ti o svojem času polje namaka, da ti rodi mnogoverstnega sadja. Skrbel je Oče nebeški za nas in yredil natoro tako, da se vreme pogostoma spreminja. Ko bi tega ne bilo, bila bi slaba za nas; saj veš, kako ti je pri srcu, kadar zemlja, suha in razpokana, po dežju zdihuje, kadar hodiš v procesijah ves pobit in potrt pohlevnega dežja prosit! — Vreme je tedaj po nekakem duša ali kri vsega človeškega, živalskega in rastlinskega življenja, zlasti pa je vreme tečaj, krog kterega se vse kmetovo mišljenje, djanje in nehanje, up in strah njegov suče. Od tod pa tudi žalostna prikazen, da kmet ravno zavoljo tega, ker mu je toliko na vremenu ležeče, nehoté večkrat v sirove neumnosti zabrede, in da se ga napečne misli, babje vere itd. polastijo. Hočete, da vam to pričamo?

Neki koledarnik ali pratikar je svoje dni prijatla vprašal, kako vreme da naj v svojo pratiko dene. Prijatelj mu reče, da naj si zavoljo tega nikar glave ne lomi, da naj to opravilo svojemu hlapcu izroči, samo to naj mu priporoči, da naj ne deva o pasjih dnovih

snega, ali o Božiču toče. Hlapče je svojo nalogo zvesto in dobro izvršil; zapisal je v koledo zdaj dež, zdaj sneg, zdaj točo, zdaj veter, kakor mu je ravno na misel prišlo, in-koleda (pratika) je bila izvrstna. Koledarnik jo je hitro razprodal, kakor da bi jo bil veter raznesel, in kmetom se je ž njo prav prikupil. (Nauk iz te basni prihodnj.)

KRATEK PODUK

*kako z ajlantovim prejcom (Bombyx cynthia) ravnati.**

Da si ravno bi ajlantov prejec (kavalir) v južnih krajih lahko trikrat v letu rodil, uči vendar skušnja, da je boljši, ako samo dva zaroda za dobro vzamemo.

Zapredki (mešički, galeta), ki nam jih konec oktobra (pred vsemi Svetimi) drugi zarod da, se naberejo na nit, kakor paternošter (toda zapredek naj se na strani prebode, da se ne poškoduje); potem naj se hranijo čez zimo v kaki izbi, kjer je po Reaumurjevem gorkomeru 6-9 stopinj gorkote. — Ako si z zapredki kakor se tiče ravnal, ti izlezejo med 5. in 10. mesca junija (sv. Ivana) metulji. Metulje, ki so zjutraj izleteli, spravljalj zvečer pred mrakom v velike kletke (čajbe), ali v kake druge luknjaste, zračne skrinjice. Drugi dan deni zedinjene pare, ne ločivši jih, v skrinjice z. odduški (prevrtane).

Po različnosti spola ti se metulji sami ob sebi ločijo, in precej potle izležejo ubrejene samice ob stenah skrinjice jajčka; to opravijo v treh ali štirih dneh. Samci, ki so se od samic ločili, naj se deno v poprejšajo svojo skrinjo nazaj. — Jajčka se potem z nohtom ali s topim lesenim nožem odlepijo (odločijo) in poberejo, ter, vsaki dan posebi, v kako izbo s 15 do 20 stopinjami (po Reaum.) prenesejo. V izbi naj stoji vedno v kaki posodi voda, da bo po nje izpuhtenji zrak (luft) v izbi, kakor je treba, ulažen (fajhten). V 10 ali 12 dneh izlezejo gosenice. Kedar jih hočes pobrati, položi majhne ajlantove vejice nanje tako, da se jih bo spodnje lice listja dotikalo. Brž ko se listja primejo, vtakni vejice v sklenice (flaške) z vodo napolnjene, pa zatakni jih da gosenčice vanje ne padejo in se ne utopijo. Kedar jim je novega listja treba, deni druge sklenice z ajlantovimi vejicami tik unih, da se gosenice nanje preselē. Čez tri dni pa gosenice že lahko na ajlantovo drevo ali hosto (mejo) pod milo nebó preneseš. Tu

*) Ker slišimo, da imajo nekteri naših bravcov galete teh novih sviloprejk, in ne vejo, kaj ž njo početi, jim bo morda pričujoči poduk po volji. Zložil nam ga je zvedenec v teh rečeh, norm. učitelj gosp. J. Radica. Vredn.

ni treba drugega, ko da se tiste veje v sklenicah, na katerih so poprej gosénice bile, z iglami na drevo ali mejo ajlantovo pripnejo, in ni se bati, da bi jim dež ali hudo vreme škodovalo (razun, ko bi nenavaden vihar, ali nenavadna toča prišla). — Potem ko se gosénice štirikrat olevijo (4 mude prestanejo), se med vejami zapredejo in čez 8 ali 10 dni so zapredki dodelani, da se lahko poberejo. — Ta ravna-va, kakor smo jo do sedaj razlagali, se zamore pa tudi tako-le zljajšati. Kedar vidiš, da postajajo jajčka plošaste in rumenkaste, prilepi jih z raztopljeno arabsko gumo (t. j. z drevesnim klejem) na ajlantovo listje, ter prepusti vso nadaljno rejo, dokler se ne zapredejo, nato-ri sami. V ta namen se pero na spodnji strani, kar nese en sold, z gori omenjeno gumovico namaže; potem se pripogne, kjer je nama-zano, na jajčka, ki jih je treba na kakem krožniku (talerju, tóndu) od spo-dej držati. Pero pa se more brž zopet vzdigniti, da jajčka na e-nem samem mestu obvisijo.

Bombaž in pridelovanje njegovo.

(Konec; gl. II. 2. in 4. t. I.)

Ker se pa bombaž le tam vpeljati (saditi) da, kjer je dežela za to, bi se v našem cesarstvu samo v Dalmaciji, v Istriji, v (goriških) Lahih (in morda tudi v okolici goriški*) in po doljenem Krasu? Vred.) in v ogerskem Banatu vdomačiti dal, ker je v teh deželah od mesca maja do konec avgusta kakošenkrat skorej ravno tako toplo, kakor v tistih deželah, kjer je bombaž domá. Da bi pa toliko pavole, kolikor je pri nas v Avstriji potrebujemo, domá pridelali, bi moralo biti — ako sodimo po pridelkih drugih dežel — blizu 120 tavežent oral po 1600 □ sežnjeve ž njo posejanih. Dokler so bombaž unkraj morja veliko cenejši (boljši kup) pridelovali, ni kazalo ga v Evropi obdelovati; zdaj pa, ko se v Ameriki vse prevrača, je vse kaj drugega. Čeravno ne smemo sedanjih visokih cén (kúpov) za navadne imeti, viši bojo v prihodnje pa vender, ko poprejšnji čas. Da se pa pri nas v Avstriji v tej zadevi tega dela lotimo in kaj dosežemo, ni drugači, kot da se država (regi-renga), kot namestovavka raznih národov avstrijskih, te reči poprime; da se darila (premije) razpišejo, in sploh, da se stori, česar je treba.

*) Gosp. oskrbnik grof Coronini - ovih posestev v Št. Petru pri Gorici, ga je lani že nekoliko pridelal. Vred.

Zraven tega pa bi se sejanje konopelj*) in lanú ne smelo zanemariti, marveč tudi pri teh pridelkih bi se moralo z enako pridnostjo na to gledati in meriti, da bi se zmiraj bolj množili, dokler bi ž njima enako stopinjo dosegli, kakor z bombažem, da bi nam obleke nikdar ne zmanjkavalo, ker bi namreč en pridelek družega podpiral in dopolnoval.

Naša Avstrija, bogata vsakoršnih pripomočkov in zalóg, obsega v raznih, mrzlejih ali gorkejih krajih toliko raznega sveta, da smemo trditi, da je tu ali tam skorej vsem obdelovavnim rastlinam, vsem kakoršnim koli sadežem ugoden; družega ni tedaj treba, ko pridnih, delavnih rok, in rodovitni naš svet bi dal nar lepših in obilniših pridelkov. Upajmo, da se bo naše kmetijstvo, zneбивši se zadržkov, ki ga zavirajo, veselo razvijalo, in da poprej ali pozneje tako stopinjo doseže, da ne bo treba domačim potrebam v tujih deželah—zunaj cesarstva—pomoči iskati.

Po A. L. u. Fw. Z.
poslov. Oblak.

RAZNE REČI

Duhovske zadeve.

— Za muško faro je bar. Codelli-ova rodovina fajmoštra št. martinskega, gosp. *Andr. Fiegl*na predstavila; št. *martinska* fara je do 30. maja razpisana. — G. *Jožef Čermelj*, dosed. kurat v Podturnu (sv. Roku), gre, menjavši z g. *J. Štrekelj*nom, za spovednika in pridgarja na sv. Goro; v Podturn je g. Štrekelj že prišel (za provizorja). *Podturnska* kuracija je do 18. junija razpisana. — Konkurz za *Sočo* izteče 20. junija. — *Jern. Bugatto* pojde za pom. v *Višk.* — *Korni* vikar v Veliki cerkvi g. *Jan. K. Vatta* gre v pokoj; mesto njegovo je do 15. junija že razpisano.

— Vikarijata *Gabrije* in *Št. Martin* na Krasu, ki sta dosedaj pod muško faro bila, bosta za naprej *sama svoja* ter naravnost dekanu (devinskemu) podložna.

— *Birmávat* pojdejo Nj. Eksc. preč. nadškof zadnje dni tega, ali prve dni družega mesca, in sicer za zdaj samo v *ločeniško* in *karmínsko* dekanijo.

Druge domače vesti.

— Svetovavstvenemu tajniku okrožne sodnije v Gorici, g. *Francu Repič-u* je podelilo Nj. Veličanstvo 22. apr. t. l. priznavši mnogoletne in koristne zasluge njegove *naslov in značaj okrožno - sodnijskega svetovarca.*

*) Kar je kakih 20 - 30 let (ako se ne motimo) so se bile konoplje po Goriškem (vsaj med Slovenci) popolnoma opustile, zdaj pa slišimo, da jih tu pa tam že zopet sejejo. Zlasti se jih je znani umni kmetovavec gosp. *Licen* v *Rihenbergu* resno lotil. On je bil tudi, ki je uni dan to sprožil, da naj bi se kmetijska družba na Rimsko obrnila in za natančen poduk o sejanji in sploh ravnanji s konopljami prosila, češ, da naše domače konopno predivo ne prihaja nikoli ne tako belo, ne tako voljno, kakor rimsko, bodi, da ne znamo konopelj prav močiti, ali da vzrok tega v čem družem tiči. Vredn.

— 3. 4. in 6. t. m. smo imeli v *Gorici volitve za občinsko (mestno) svetovarstvo*. Izvoljeni so bili vsi tisti gospodje, ki so bili že poprej svetovavci in so morali po postavi odstopiti, namreč: v III. volitnem razredu: župeu grof Mels-Coloredo in dr. Jona; v II. razredu: dr. Visini, dr. Maurovič, Vilh. vit. Ritter; v I. razredu: J. žl. Cattarini, Andr. Pavletič (podpreds. kupč. zbornice), dr. Lud. Petrogalli, Dom. Nardini. Volivcov je bilo vseh skupaj 320, omenjeni izvoljenci so dobili 290 glasov, 30 se jih je pozgubilo. (Vsi izvoljenci so bili kandidatje narodno - liberalne laške stranke).

Deželni zbor.

XI. seja 6. aprila t. l. — V tej seji so predlagali razni poročevalci deželnega odbora preudarke za l. 1865 vseh zalogov (fondov), kateri spadajo pod oblast in upravo (oskrbovanje) deželnega namestovavstva. Preudarek gospinskega zaloga (Stiftsdamenfond) je začel zbor brž pretresati; potrdil je vse, kar in kakor je deželno-odborni poročevalec *dr. Deperis* nasvetoval. Vsi drugi preudarki so bili finančnemu odseku izročeni. — Nasvet ministerstva za denarstvo, zadevajoč povrnitev ali izplačanje v dvajsetih letnih odplačilih ali ratah tirjavnih kapitalov zemljiščno-odveznega zaloga goriškega, ki bodo konec tega leta 143,767 gold. znašali, je zbor brez debate (pretresanja) sprejel. Poročal je v ti zadevi *Winkler*. — Mestna gosposka goriška je bila poslala zboru prošnjo, da naj bi se mestu za navadne vsakoletne učilne pripomočke na tukajšnji realki 1000 gold., in učencem na podporo iz deželnih zalogov 150 gold. privolilo. *Pajer* kot poročevalec finančn. odseka je nasvetoval, da naj se 1000 goldinarjev za to leto, in proti temu, da bi imel municipi dolžnost, zastran teh denarjev zboru rajtengo dati, dovoli; povrh tega naj bi smel (deželni) odbor še 100 gold. na podporo pridnim in ubogim učencem s kmetov (nemeščanom) porabiti. Teh sto goldinarjev je zbor brž privolil; zastran unih 1000 gold. pa se je po popravnem nasvetu *dr. Doliaka*, kterega je tudi *Gorjup* podpiral, sklenilo, da polovico stroškov, ki jih to leto (1864) realka prizadene, dežela mestu povrne; bilo je na dalje (dež.) odboru naročeno, da naj po dogovoru z municipijem (t. j. mestno gosposko) in šolsko oblastnijo, določi in ustanovi enkrat za vselej načezni znesek, ki naj bi ga dežela vsako leto za realko plačavala.

Seja XII. 8. aprila t. l. popoldne. — Pred vsem drugim je bila po nasvetu deželnega glavarja deputacija petih zbornikov izbrana (namreč: *Glavar sam*, knez-nadskof *dr. Gollmayr*, *Hektor vit. Ritter*, *Černe* in *dr. Deperis*), ki naj bi svetlemu nadvojvodu Ferdinandu Maksimilijanu, kot cesarju mehikanskemu, voščila naše dežele sporočila. — Na to sta bila končna računa provincijalnega (ali domestikalnega) zaloga za leti 1862 in 1863 pohvaljena; potem preudarki, v poslednji seji finančnemu odseku izročeni, po odsekovem nasvetu (poročevalca *Candussi* in *Gorjup*) brez debate sprejeti. Česar odveznemu zalogu primanjkuje, bode se polnilo (zalagalo) z doklado 10 krajcarjev od vsakega goldinarja (direktn. davkov), za primanjlkavo deželnega zaloga pa se naloži 17½ odstotkov priklade. Po tem takem so doklade za deželne potrebe zopet za 2½ % znižane.

XIII. seja 13. aprila t. l. — Deželni glavar je narpoprej naznanil, da poslanstva, ki je bilo šlo (kakor smo v poslednjem listu rekli Vr.) v Miramar, ni sprejel cesar Maksimilijan, ker je bil zbolel, ampak na mestu njega cesarica Karlova. Povedal je na dalje, da je presvetla cesarica rekla, da to, da so se prišli goriški poslanci novemu cesarju in njej poklonit, veljā jima za očitno znamenje (dokaz), kakó udana sta goriška dežela in namestovavstvo njeno cesarski rodovini avstrijski. — Na to je naznanil cesarski komisar, da je občinska postava za našo grofijo potrjena (kar smo tudi že uni krat povedali Vr.). — Potem je odgovoril vladin komisar poslancu *Dottori-u*, kteri je bil 30. p. m. vprašal (interpelal), zakaj da neče vlada celim občinam (komunom) skupaj davkov odpuščati. Razložil je poprej na široko, kaj ministerstvo zastran tega misli; potle je rekel, da tista pro-

žnja, ki so jo bili župani monfalkonskega okraja (becirka) vložili, bila je zato zavržena, ker to ne gre, da bi se celim občinam skupaj in ob enem davki odpuščali, če ni dokazano, da so posestniki vsi enako nezmožni, davke plačati. — Kar se tiče interpelacije (vprašanja) poslanca *Candussi-a* v seji 1. aprila t. l., zakaj se ni še namestnija (tržuška) lotila priprav, ki jih je po postavi od 17. decembra 1862 treba, da se fevdna vez ali podložnost (Lehensband) odpravi, je odgovoril ces. komisar, da je bilo poprej treba posvetovati se zastran tega, kakó naj bi se omenjena postava izpeljala (spolnila); teh posvetovanj da bo dan na dan konec, in potem da se bodo začeli fevdi brž v prostolastnino preobračati. — Ker je deželna hiša (kjer se zbor shaja) deloma v slabem stanu, bilo je, da se popravi, po nasvetu finančnega odseka, kateri je to reč poprej presojal (por. Gorjup) 16.000 gold. dovoljenih. — Prišla je potem ena nar važniših zadev letošnje sejne dobe na vrsto: bolnišnica (špital). *Dottori*, kot poročevavec v tej reči, je v imenu finančnega odseka nasvetoval, da naj visoki zbor, priznavši, da ni drugači, ko da se za bolnike, kakor bodi, kaj preskrbi, odboru deželnemu naročil, da naj, česar koli je v tem oziru treba, preišče in pozve, ter v prihodnji sejni dobi natančne načrte in določne nasvete predloži; nadalje, da naj še enkrat, in sicer v imenu deželnega zbora, vse, kar za dobro spozna, poskusi, da se glavni zalog za uboge deželnemu namestovavstvu izroči. *Dr. Rismondo* je po dolgem govoru popravni nasvet ponudil, da naj bi zbor že zdaj sploh (v načelu) izrekel, da je potrebno, da se bolnišče milosrčnih sester v občo bolnišče za bolnike obojega spola spremeni. Odsekov nasvet sta zagovarjala *dr. Doliak* in *Gorjup*. Glasovaje je zbor *Rismondov* popravek zavrgel, ter odsekov nasvet potrdil.

XIV. in zadnja seja 14. aprila t. l. Znano je že (glej sejo VII.), da je naša dežela spodnje-avstrijskemu deželnemu zalogu 66,000 gold. dolžna (na posodo vzetih v letih 1859 in 1860 za prevažanje vojaštva). Ta dolg pa bi morala prav za prav vsa država plačati; torej se je napravila prošnja, da bi se tistih 66,000 goldinarjev na vse kronovine razdelilo. Da bo ta prošnja uslišana, je zbor po nasvetu *Dottori-ovem*, ki ga je *Winkler* nekaj popravil, sklenil, da naj gresta deželni glavar in dotični poročevavec (*Pajer*) na Dunaj pred cesarja. — Da bi se z zmotjenimi v tukajšnjem bolnišči milosrčnih bratov boljši ravnalo, bila je po nasvetu *dr. Doliakovem* taksa za njih oskrbovanje od 35 na 50 krajc. zvišana. — Kmetijski družbi se je po nasvetu dotičnega odseka (poroč. *Winkler*) namesti pripomočka 315 gold, ki ga je poprejšnjih let dobivala, za naprej 500 gold. na leto dovolilo; povrh tega ima deželni odbor oblast za opravo ali pohiše nove kmetijske šole 500 gold. izdati. Podpiral je ta nasvet *Doliak*; vstavljala sta se pa prvemu delu *Černe*, družemu pa *Pajer*. — Leta 1744 je bila bar. *Codelli-ova* rodovina tedanjim deželnim Stanovom 47,228 gold. (po 4⁰/₁₀) posodila. Zastran obresti tega kapitala so bile nastale pod francozko vlad. (l. 1809) zmešnjave, ki niso tudi pozneje pod avstrijsko vlad. v kljub večkratnemu poravnavanju, in v kljub prizadevanju baronov *Codelli-ov* nikdar več tako poravnane bile, da bi bilo vse nazaj na staro t. j. na 4 od sto prišlo. Lani so bili podali bar. *Codelli* deželnemu zboru prošnja za povišanje obresti, ali večina jo je bila zavrgla. Letos so to svojo tirjatev ponovili in sicer z boljšim uspehom. *Rismondo*, kot poročevavec tistega odseka, ki je letos to zadevo pretresal, je nasvetoval, da naj se obresti omenjega kapitala od 2¹/₂ odstotkov (toliko so namreč zdaj zadnji čas dobivali) na 3¹/₈ povišajo, toda s tem pogojem, da se rodovina *Codelli-ova* pravice, še kedaj kakega poviška tirjati, enkrat za vselej odpove in vnovič zatrdi, da, ko bi se primerilo, da bi možki nje rod kedaj pomrl, tisti kapital deželi pripade. Vstavljali so se odsekovemu predlogu *Paglaružzi*, *Černe* in *Žigon*; na zadnje pa je (z 11 glasovi zoper 9) vendar obveljal. — Zastran zavoda gluhomutcev so bile nekatere upravo (gospodarstvo) zadevajoče pravila po nasvetu deželnega odbora (poroč. *Pajer*) v ta namen ustanovljene, da se zač-

ne dotično pogajanje (glihenga) z namestovavstoma isterskim in tržaškim. — Profesorju gimn. F. Gatti-u, čuvaju deželnega muzeja, je dovolil zbor priznavši zasluge njegove 500 gold. remuneracije. — Občini monfalkonski se je dala oblast zastaviti nekaj obligacij, da plača 8600 gold. dolga; nabrežinski občini oblast, neko občinsko zemljišče prodati; občini ajbski se je dovolilo, da sme občinske zemljišča razdeliti; vse to po nasvetu dež. odbora (poročevalci: *Deperis, Doliak, Winkler*) — S potrjenjem končnih računov za l. 1862 in 1863 (poroč. *Candussi*) je bilo razpravljeno vse, kar je bilo za to poslednjo sejo na dnevnem redu. — Na to povabi podpredsedaik dr. Doliak z ozirom na sklenitev seje dobe poslance, da naj bi vstavi deželnemu glavarju in cesarskemu komisarju zahvalo izrekli za njun trud in prizadevanje njuno. Zdajci povzame besedo glavar, ogovori zbor, ter sklene tretjo sejno dobo s tem, da zažene vnet „Bog“ živi Nj. Veličanstvo cesarja, ki je z ustavno zastavo v roci ljudstvom svojim pot svobodnih ustanovitev pokazal.“

Ogled po svetu.

Odkar smo poslednji „ogled“ sklenili, se je, zlasti na *danskem bojišču*, marsikaj važnega zgodilo. 18. aprila so Prusi *Düpelske* trdnjave v naskoku vzeli, veliko ljudi zgubili, toda most med Düpelnom in otokom Alsen-om, kjer je jedro danske armade, so bili Danci še za časa podrlji, da niso mogli zmagavci na otok. Deset dni pozneje so Danci tudi uno trdnjavo, *Fridericijo*, prostovoljno nenadoma zapustili; posedli so jo naši. Po tem takem so zavezniki zdaj po vsem suhem (v Šlesvigu in Jutlandiji) gospodarji; samo k Šlesvigu spadajočega Alsen-a nimajo. Med tim se je začela 20. ali prav za prav 25. pr. m. v Londonu konferenca, ki bi nemško-danske zadeve rada poravnala. Prva skrb v Londonu zbranih pooblastencev je bila, vojskujoče pomiriti (t. j. vojsko za nekaj časa ustaviti). 9. t. m. se je tudi res premirje za en mesec sklenilo. Ta čas ostane vse, kakor je zdaj. Pa ravno tisti dan popoldne se je bil vnel med 2 našima fregatama in nekaterimi-pruskimi kanonskimi ladjicami in 3 danskimi fregatami na severnem (nemškem) morju, ne daleč od iztoka reke Labe (Elbe) boj, ki je trpel 2 $\frac{1}{2}$ ure. (Ni davno namreč, kar so bile prišle naše barke v tiste kraje, kupčijo varovat). Na naši fregati „Švarcenberg“ je bilo začelo goret in je močno poškodovana; mrtvih in ranjenih na njej čez 100, na uni fregati „Radecki“ o. 25 mož. — Kakor smo unikat omenili, je *mehikanski cesar Maksimilijan I.* 14. aprila popoldne Miramar zapustil. Ves Trst je bil po koncu, celó po strehah je bilo vse polno ljudi; ločitev je bila neizrečeno ginljiva. 19. apr. je bil že v Rimu, sprejet z veliko častjo. Sveti Oče papež so Nju Veličanstvi, cesarja in cesarico drugi dan med sv. mašo slovesno obhajali. 21. zvečer sta iz Italije odrinila. Zadnji pozdrav, ko ste imele Nj. Veličanstvi od Evrope slovo vzeti, jima je poslal v imenu mesta župan tržaški po telegrafu. Cesar M. je tudi brž po tisti poti prisrčno odzdravil. Zdaj preteče precej časa, preden kaj zremo od njega. V kratkem se bodo začeli nabirati v Avstriji prostovoljci za v Mehiko, 6000 mož. — Da je na ruskem *Poljskem* že 15 mescov punt ali vojska, je gotovo že vsem našim bravecem znano. Kar je nekaj mescov pa menda že pojema vpor, in kar so se bile šlesvig-holštajuske homatije začele, so časniki le malo o njem govorili. 24. aprila so se v Varšavi (glavnem mestu) po enoletnem žalovanji zopet zvonovi in orgle oglasile. Žalost cerkvena je bila lani zato napovedana, ker je bil varšavski nadškof Felinski na Rusko odpeljan. Te dni se je, gledé na versko stran poljskega vpora, sv. O. papež zoper ruskega cara oglasil, očitaje mu, da na Poljskem katoliško vero zatira. — 27. apr. je *Garibaldi* Angležko, prej ko se je mislilo, zapustil, in se nazaj v Italijo na Kaprero (kozji otok) povernil. 10. t. m. je bil že doma.

V imenu glavnega odbora, **Andrej Marušić**, odbornik, odgov. vrednik.

V Gorici, nat. Paternolli.